

עפ"ג 15645/11/14 - מדינת ישראל נגד רפי אפומדו (אסיר) ת.ז.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ג 15645-11-14 מדינת ישראל נ' אפומדו(אסיר) 29 דצמבר 2014

בפני הרכב כב' השופטים:
י' גריל, שופט בכיר (אב"ד)
ש' ברלינר, שופט עמית
ס' ג'יוסי, שופט

מדינת ישראל באמצעות פרקליטות מחוז חיפה (פלילי) ע"י
ב"כ עוה"ד ע. ברנסון

נגד

רפי אפומדו (אסיר) ת.ז. ע"י ב"כ עו"ד שלומי שרון

פסק דין

1. בפנינו ערעור המדינה על קולת העונש שהושת על המשיב בגזר דינו של בית משפט השלום בחיפה (ת"פ 39584-12-12, כב' השופטת קנטור), מיום 20.10.14, לפיו נדון המשיב למאסר בפועל לתקופה של 15 חודשים, 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים אם יעבור אחת מן העבירות בהן הורשע בתיק העיקרי, וכן 6 חודשי מאסר למשך 3 שנים אם יעבור את העבירה שבתיק המצורף.

2. בפני בית משפט קמא עמד כתב אישום מתוקן בשלישית, כנגד שלושה נאשמים: נאשמת מס' 1, הגב' אילתה סמדיה (להלן - סמדיה), אשר סובלת ממחלה קשה, ילידת 1950, נאשם מס' 2 הוא המערער, יליד 1977, ונאשם נוסף, מס' 3, שחלקו בפרשה אינו בר השוואה לזה של שני האחרים, יליד 1980.

כל הנאשמים הודו במיוחס להם והורשעו בעבירות שבכתב האישום לפי הודייתם. תחילה (ביום 7.10.13) נגזר עונשו של הנאשם מס' 3, שנדון למאסר בפועל למשך 4 חודשים שהתאפשר לו לרצותם בעבודת שירות. אחר כך (ביום 5.6.14) נגזר עונשה של סמדיה עליה הוטל מאסר בפועל למשך 18 חודשים וכן מאסר מותנה של 12 חודשים למשך 3 שנים, ולבסוף נגזר דינו של המערער, עליו הוטלו העונשים דלעיל, ובמרכזם המאסר בפועל למשך 15 חודשים.

הערכאה הראשונה ראתה לנכון שלא לחייב את סמדיה ואת המערער בפיצויים.

3. הפרשה עצמה מתוארת בשני האישומים שבכתב האישום המתוקן בשלישית. מדובר בקשירת קשר שקשרו סמדיה והמערער, כאשר בשני מקרים הם חברו יחד לכך שסמדיה תציג עצמה בזהות מזויפת כבעלת מקרקעין שנמכרו לרוכשים תמימים, תוך הטעית השלטונות והצגת מצגים כוזבים כלפי המעורבים, ובהם עורכי הדין שטיפלו בעסקאות הכוזבות, מבלי לדעת שיסודן במרמה. החלק העיקרי במעשי המרמה הוא של סמדיה, אך גם למערער נשמר חלק מהותי בביצוע ובמעורבות. הדבר משתקף גם בעבירות שיוחסו לכל אחד מהם, בשני האישומים: בכל אחד מן האישומים

הורשעה סמדיה ב - 5 עבירות: קשירת קשר לפשע, זיוף בנסיבות מחמירות, שימוש במסמך מזויף בנסיבות מחמירות, התחזות כאדם אחר, וקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות.

לעומת זאת, המשיב הורשע בכל אחד מן האישומים רק ב - 2 עבירות: קשירת קשר לפשע וקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, באישום הראשון, וכן קשירת קשר לפשע וסיוע לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, באישום השני.

4. כמוזכר לעיל, אין לראות במשיב כמי שהיה אך שותף לידיעה על מעשי המרמה או כמי שעמד מן הצד ולא לקח חלק מהותי בביצוע העבירות: כך, באישום הראשון הוא לא רק קשר קשר, אלא נפגש בחברת סמדיה עם עורך הדין רוזנר, הציג עצמו בכזב בפני הקונים כאחיינה של בעלת הקרקע, הגיע למשרד עורך הדין וקיבל יחד עם סמדיה חלק מהותי מן התמורה, כך, לפי הרשום בסעיף 11 של האישום הראשון, ובכך הודה גם המשיב, "נאשמים 1 - 2 קיבלו במרמה את הכספים המתוארים לעיל בסך כולל של ₪ 748,00 **לכיסם**".

אותה שיטה פעלה בפרשה שבאישום השני, בה אכן חלקו של המשיב היה פחות מהותי מזה המתואר לעיל לגבי האישום הראשון. הוא קשר קשר, היפנה את הקונים אל עו"ד עופר ירון ותרם את חלקו כדי לאפשר את הביצוע, ככתוב בסעיף 18 של האישום השני.

למשיב עבר פלילי. תחילתו בשנת 1999, כאשר הורשע בעבירה של שימוש בסמים שלא לצריכה עצמית ונדון למאסר בפועל של 3 חודשים וכן למאסר מותנה וקנס; בשנת 2002 הורשע בהחזקת אגרופן או סכין למטרה לא כשרה והוטל עליו מאסר מותנה; בשנת 2006 הורשע בהתפרצות כדי לבצע עבירה, ונדון ל - 4 חודשי מאסר ולמאסר על תנאי וקנס. המשיב פושט רגל. לא שמענו ממנו תשובה מהימנה בדבר חלוקת הכסף בינו לבין סמדיה, ומכל מקום, עד כה לא הוחזר לנפגעי העבירה כל חלק שהוא מן הסכום שהם שילמו למי מהנאשמים.

עוד יצוין, כי לתיק העיקרי צורף, באשר למשיב, האישום שעמד נגדו בת"פ 13-11-17645 של בית משפט השלום בחיפה, בו יוחסו לו 5 עבירות של הפרת הוראות חוקיות שחלו עליו בקשר למעצר הבית בו היה נתון.

5. לטענת המערערת העונש שהוטל על המערער על ידי בית משפט קמא קל יתר על המידה כך שמוצדק להתערב בו ולהורות על החמרה, באופן שיהא על המשיב לרצות מאסר בפועל לתקופה של 3 שנים. המערערת הסבירה כי לדעתה, הענישה המקלה שנגזרה על המשיב באה לעולם כתוצאה מגזירת דינו של המשיב, לאחר שנגזר דינה של סמדיה. והואיל ועליה נגזרו 18 חודשי מאסר, לא ראתה הערכאה הראשונה להחמיר עם המערער, שלא היה הדומיננטי בביצוע העבירות. כמו כן קובלת עו"ד הגב' ברנסון על כך שהערכאה הראשונה נמנעה מלהטיל על המערער קנס או לחייבו בפיצויים לטובת נפגעי העבירה. ציינה הערכאה הראשונה כי "בנסיבות לא מצאתי מקום להורות על פיצוי כאשר בפני המתלוננים הדרך פתוחה להגיש תביעה אזרחית בהתבסס על הממצאים והמסקנות של פסק דיני", אך בכך, כך טוענת המערערת, אין להצדיק הימנעות מחיוב בפיצויים.

6. המשיב מבקש כי נדחה את הערעור. לטענת עו"ד שרון, אין זה מתקבל על הדעת כי העבריין המשני והמסייע

(באישום השני) יוענש כפי מידתו או מעבר למידת ענישתו של העבריין העיקרי. הוא מפנה לכך שהמערער הודה במיחוס לו בכתב האישום המתוקן בשלישית, וכן לכך שחלפה תקופה ארוכה למדי מאז הרשעת המשיב בעבירה הקודמת בשנת 2006, עד להסתבכותו הנוכחית בשנת 2012.

7. לאחר ששקלנו את טענות הצדדים ועיינו בחומר המונח בפנינו, הגענו לכלל דעה כי יש לקבל את הערעור ולהחמיר בעונש המאסר שהוטל על המשיב, וכן כי מוצדק לחייבו לשלם פיצויים לנפגעי העבירה.

8. במקרה הרגיל, יוטל על המסייע או מי שאינו העבריין העיקרי, עונש קל מזה שיש לצפות כי יוטל על הדמות הדומיננטית בביצוע העבירות. אולם, לעיתים מאזן זה משתנה נוכח נתונים מיוחדים הרלבנטיים למקרה הספציפי בו מדובר: אף אם המשיב אינו העבריין הדומיננטי, הוא לקח חלק מהותי בביצוע העבירות ובתכנון, ואנו מסופקים אם בכלל הייתה סמדיה מבצעת את העבירות, לו עמדה לבדה בביצוען. המשיב, כפי שהודה, נטל יחד עימה כסף רב, ממון רב, לכיסם של השניים, ומאומה לא הוחזר; הרשעותיו הקודמות חמורות מאלה שנרשמו לגבי סמדיה שלא ריצתה עונש מאסר עד כה. צורף לגביו תיק נוסף של הפרת הוראות חוקיות 5 פעמים, דבר חמור בפני עצמו. והעיקר: מידת העונש על סמדיה, המבוגרת בגילה וחולה במחלה סופנית, אינה יכולה לשמש בסיס להשוואה, באשר לעונש שראוי לגזור על המשיב.

יש לראות חומרה רבה בעבירות בהן הורשע המשיב: העבירות נעברו בשיטתיות, בתעוזה ובתכנון. לא אדם אחד רומה כאן, אלא כל המעורבים שנשאבו אל מערכת ההונאה והתרמית של שני הנאשמים. נגרמה גם פגיעה במערכות האמונות על שמירת זכויות בעלי המקרקעין אשר זכאים לתחושת ביטחון כי רכוש הרשום על שמם בפנקסים המנוהלים בלשכות רישום המקרקעין, יישמרו להם ולא ייגזלו.

9. ובאשר לחיוב בפיצויים: אף אם עומדת לנפגעי העבירה הזכות להגיש נגד הנאשמים תביעה אזרחית, תוך הסתמכות על הממצאים והמסקנות שבהכרעת הדין הנוכחית, אין לומר שיש בכך כדי להשמיט את הקרקע מחיובו של הנאשם בפיצוי נפגעי העבירה, חיוב שעשוי לחסוך מנפגעי העבירה חלק ממסכת התלאות והעלויות שבהגשת תביעה אזרחית. כך במיוחד שעה שמדובר בפרשה מן הסוג הנוכחי, כאשר כסף רב הוצא מכיסם בתרמית.

10. אנו לוקחים בחשבון את הנסיבות המקלות כרשום בגזר דינה של הערכאה הראשונה; כך גם את הודייתו של המשיב בעבירות בהן הוא הורשע, וכן כי סכום של 30,000 ₪ חולט בגלל הפרת תנאי מעצר הבית.

איננו נוהגים למצות את הדין בערעור המדינה על קולת העונש. בנסיבות אלה אנו מחליטים לקבל את הערעור ואנו מעמידים את עונש המאסר שהוטל על המערער על תקופה של 21 חודשים, במקום 15 החודשים ככתוב בגזר הדין.

כמו כן אנו מחייבים את המשיב לפצות את נפגעי העבירה, את הגב' חנה מולר בסכום של 100,000 ₪, ואת הגב' שושנה פלג בסכום של 80,000 ₪. תשלום הפיצויים יבוצע על ידי המשיב לקופת בית המשפט, לזכות נפגעות העבירה.

הפרקליטות תביא לידיעת נפגעות העבירה את פסיקת הפיצויים לזכותם בהתאם לפסק דין זה.

שאר חלקי גזר הדין, באשר למשיב, יעמדו בעינם.

ניתן היום, ז' טבת תשע"ה, 29/12/2014, בהעדר הצדדים.

המזכירות תמציא את העתקי פסק הדין אל:

1. ב"כ המערערת: עוה"ד גב' ע. ברנסון, פמ"ח (פלילי).
2. ב"כ המשיב : עוה"ד שלומי שרון, חיפה.
3. המשיב עצמו - באמצעות שב"ס (מחלקת האסיר).

יגאל גריל, שופט בכיר (אב"ד) שמואל ברלינר, שופט עמית ס. ג'יוסי, שופט